

Jesus op dit één punt gevoeld heeft, dat de zonde niet zonder een aandoening te wekken, langs hem schijnt.

Immers het in den dood gaan zou voor hem, die het leven in zichzelf draag, de volstrekte tegennatuurlijkheid wezen, waartegen 't alles in zijn gemoed opdroogde. Gewisselijk, ook dien drinkbeker, dien bitteren drinkbeker zou hij drinken, en willic drinken als het moest. Maar moest het metterdaad? Was er geen uitweg? Was er geen ontkomen aan?

Die vraag was in Jesus opgekomen. Er was geen antwoord, maar er was een huiveren voor dat in den dood verdrinken, en uit die huivering kwam de worsteling.

Niet pas in Gethsémané, maar lang voor Gethsémané. De verheerlijking op Thabor verzachtte ze, toen de twee hemelse getuigen met hem spraken van zijn uittocht te Jeruzalem.

Maar ook reeds in Caesarea-Philippi beelde, er bij de gedachte aan het ingaan in den dood, iets in 't hart van u Heiland. Niet om de smarte van den dood, niet om 't pijnlijke voor vleesch en bloed. Maar omdat de dood zelf zondig, onheil, verstoring van het leven, en daarom tegen Goddelijk is.

Toen in Caesarea-Philippi zijn jongeren, bij monde van Petrus, dan toch eindelijk hem als hun Messias beleden, en als den Christus Gods erkend hadden, toen trad op eenmaal dat ingaan in den dood in al zijn ontzetting voor Jesus geest.

Nu begon het. Nu kwam de eerste ontzetting het mysterie des doods voor zijn jongeren. Van toen aan begon hij, zoo staat er, zijn jongeren het aan te zeggen, dat hij naar Jeruzalem moest, om er veel te lijden, en gedood te worden.

Zoo was het bange woord er uit: om gedood te worden, en Jesus zelf beelde er onder terwijl hij 't uitsprak.

En hoor nu, juist op dat oogenblik komt diezelfde Petrus, die hem pas zoo geschilderd beleden had en dien hij zacht had gesproken, die golving in zijn hart aanzetten doordien hij Jesus b'straft, en hem toeroept: Heere, wees u genadig, dat zal gemis geschieden.

Op dit zeggen is het, dat Jesus, er Petrus een woord meer uiten kan, zoo heftig reageert, door hem met toornenden blik af te wijzen en hem toe te voegen: Ga weg achter mij, satanas!

Jesus kende de menselijke behoefte aan steun. Zijn roerende klacht in Gethsémané: „Want gij niet één uur met mij waken!“ deed die behoefte uitkomen, en alleen van zijn jongeren kon hij dien steun verwachten.

Nu had Jesus dusver die bedachteling voor het ingaan in den dood, d. i. in den dood als uitdrukking van den toorn Gods, allen doorworsteld. Zelfs zijn jongeren wisten er niets van.

Maar nu, na de belijdenis te Caesarea-Philippi, nu zijn jongeren het bekend hebben, dat hij de Messias is, nu kon hij hen deelgenoot van zijn innerlijke worsteling maken, en zoo kondigde hij hun zijn lijden en zijn sterfven aan. En nu, nu is het eerste wat hem van zijn jongeren toekomt, geen steun en geen vertroosting, maar integendeel een egeruïs, een aanstoot, een verwarfing van zijn lijden, een sooveel banger voor hem maken wat hij innerlijk doorwoogde.

Van daar dat ploteling zoo heftig opgeweken van Jesus geest tegen den geest zijner jongeren. Petrus beswoer hem om dien bange dood te ontgaan, en al de anderen zwaegen. Niet één, die een woord van heilige vertroosting sprak. Zoo moest het wel voor Jesus zijn of een storm tegen hem opstak, en het is uit dit fel bewegen zijn van zijn gemoed, dat 't harde, 't heftige, woord tegen Petrus opkwam: „Ga weg achter mij, satanas! Gij zijt mij een aanstoot.“

Neen, dat kwam niet uit Petrus. Daar zat een ander achter. Die één zwakke, gevoelige punt kende, was niet Petrus, maar was satan. En nu werd een zijn eigen jongeren door satan gebruikt, om, ware het mogelijk, Jesus op die plek den giftigen stoot, de vergiftigde wond toe te brengen.

Op hem zelf had satan geen vat. In de worsteling tegen den verzoeker werd dat pleit bleef slecht. Maar zijn jongeren waren nog traafbaar. En met die jongeren was Jesus op 't innigst verbonden. En alzo door die jongeren kon nog een aanval op Jesus gewaagd.

Dat voel, dat spurt, dat riet Jesus als voor oogen. De satan grijpt Petrus als instrument aan, om zijn Heiland te wonden. Zoo is het of Petrus en satan één zijn geworden. En daarom heftig moest hier 't woord, alle verleiding te niet doend het verwerf zijn.

Jesus vroeg niet, of er geen liefde voor hem in Petrus woord sprak; of het menselijke medgevoel, dat hem dit woord ingaf, niet aanspraak op waardeering had. Geen oogenblik zwakte, geen oogenblik aarzelen. Die liefde was valsch, dat menselijke gevoel ging tegen Gods eere in. Petrus begreep niet wien hij voor zich had. Hij verstond niet dat de Christus Gods, dien hij zoo pas beleden, heel iets anders te doen had, dan op eigen lijfbehoud bedacht te zijn, want dat het ging om het reuwig behoud van Gods uitverkorenen, en om den triomf van de eere Gods over satans alheid.

Ga weg achter mij, satanas, gij zijt mij een aanstoot, gij bedent niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn!

En Petrus deinde terstond. Die geweldige uitroep van Jesus overmilde hem en drong hem terug. De triomf van Jesus was volkomen. Maar vraag niet, wat lijden ook in deze korte woorden vermenigeling met zijn discipelen voor Jesus school.

Uit die wereld, die hij redden zou, die kleine groep van zijn jongeren dusver zijn enig bezit. En nu deze jongeren zelf door satan aangegrepen en misbruikt, om, kon het, hem innerlijk te verswakken op 't eenige punt waarop triomf aan satan gegaad scheep. Open strijmet satan, als in de woestijn, leidde aanstonds tot satans nederlaag. Zoo week de satan van hem voor een tijd. Maar nu komt diezelfde aanval terug, de verzoeking behaalt zich. Een laatste pogen van satan, om Jesus heilige wilskracht te breken. En daartoe wordt nu Petrus misbruikt, diezelfde Petrus, die zoo pas hem in naam van al zijn jongeren beleden had. En Petrus ontwaart het niet, en merkt het niet, en waant niets dan liefde voor zijn Heiland te uiten, onderwijl hij als instrument van satan Jesus met bangheid in de ziel slaat.

En toch, ook dit nieuwe lijden moest Jesus overkomen. Ook in den kring der zijnen zou de zonde blijven voortwoekeren. Wel niet meer heerschen, maar toch nog blijven nagisten. Reeds de zonde in de wereld om zich heen te ontwateren, was zoo hard. Ze in den kring der zijnen te voelen werken, was nog sooveel banger. En 't bangst van alles was, ze in de zijnen als een werking van satan te gevoelen.

Zoo was het in Petrus. Zoo was het later ook telkens in zijn heilige gemeente. Zoo is het nog

zoo gedurig onder wie anders hem trouw belijdt.

En daarom moest de eerste maal de beste, het zoo geweldige en harde woord tegen al het demonische, dat nu of ooit in de zijnen mocht sluipen, als in heiligen toorn gesingerd worden: „Ga weg achter mij, satanas! Gij zijt mij een aanstoot!“

Amsterdam, 27 Maart 1908.

Opnieuw heeft het God den Heere behaagd, een der voorttrekkers uit de dagen der doeleantie tot zich te roepen.

Dr. J. Langhout, laatst predikant te Drogheham, is na een langdurig en smartelijk lijden in het ziekenhuis te Groningen overleden.

Met wat heldenmoed en bezieling hij in de dagen der doeleantie de Kerk van Arjum tot reformatie bracht; hoe hij behoorde tot die kleine groep van dienaren des Woords, die alles ten offer bracht uit trouw aan haar belijdenis; hoe rijk en diep de prediking des Woords was, die hij tot de gemeente bracht; hoe warm zijn ijver was voor de Vrije Universiteit; hoe trouw hij steeds pal stond voor de Gereformeerde beginselen; — dat alles willen we alleen bij dit geopende graf herdenken.

Daarom is er rouw over hem, die uit ons midden heenging.

Het geslacht dergenen, die eens aan de spits stonden, dunt allengs. Een nieuwe generatie neemt hun plaats in. Moge de nagedachtenis van hen, die de hitte des strijds gedragen hebben, nog lang onder ons blijven voortleven.

In de vergadering, die de Christelijk historische kerkvereeniging te Amsterdam hield en waar als spreker optrad de heer J. R. Snoeck Henkemans van 's-Gravenhage, werd door hem openlijk hulde gebracht aan de Gereformeerde Kerken, die den moed hadden gehad, Artikel XXXVI te wijzigen. Dat teeken geeft moed voor de toekomst.

Over 't algemeen niet men ook in onze Kerken veel te veel naar wat de zoogenoemde „Hoedemakeraansche groep“ zegt en doet. Het schijnt vaak alsof de woordvoerders dezer betrekkelijke kleine groep de eenigen zijn die metellen.

Oase Kerken kunnen rustig haar eigen weg vervolgen.

Ook buiten onze kring zal men op den duur wel tot helderder inzicht komen, dat Artikel XXXVI ongewijzigd in onze dagen niet meer te handhaven is.

En men zal dankbaar zijn, dat onze Gereformeerde Kerken dit het eerst openlijk en klaar hebben uitgesproken.

Het hooge geestelijke belang, dat onze vaders met de „inwendige roeping tot het ambt“ verdedigden, heeft ook onze hartelijke sympathie.

Niet ernstig genoeg kan het onzen astand dienaren des Woords op het hart worden gebonden, dat met de uitwendige kerkelijke roeping, ook een inwendige moet gepaard gaan.

De vraag blijft alleen over, of de Kerken een opzettelijk onderzoek hebben in te stellen, of die inwendige roeping ook aanwezig is.

De bedenking, dat de Kerk, door hiernaar een onderzoek in te stellen, zich op het terrein van het innerlijke gemoedsleven zou begeven, dat een heilighdom behoort te blijven tusschen God en de ziel, dunkt ons niet geheel juist.

Ook bij de toelating van het Avondmaal zal een Dienaar des Woords toch wel eerst spreken met de jonge ledenmaten der gemeente, en door persoonlijke ondervraging zich overtuigen, of er werkelijk begeerte is om ten Avondmaal te gaan, en waaruit die begeerte voortspuit. Onze vaders te Dordt schreven zelfs uitdrukkelijk voor, dat de predikanten niemand zouden uitnodigen tot de belijdeniscatechisatie, waarvan ze niet overtuigd waren, dat „ze bekommerd waren om het heil hunner zielen.“

En waar de Kerk reeds bij de toelating tot het Avondmaal niet alleen naar de mate der kennis en een goed zedelijk leven vraagt, maar ook onderzoek doet naar de motieven, zij het dan al met groote omzichtigheid en teederheid, waarom zou de Kerk dit dan niet mogen doen, wanneer ze een jongen man toelaat tot de bediening des Woords?

Natuurlijk kan de Kerk daarbij niet over het inwendige van het hart oordeelen; of die inwendige roeping werkelijk aanwezig is of niet, mag ze niet beslissen. Het oordeel daarover komt alleen aan de eigen consciëntie en aan God den Heere toe. Maar wel mag de Kerk de vraag stellen, of de betrokkene persoon, die zich voor het ambt aanmeldt, ook werkelijk die heilige roeping voor het ambt gevoelt. En wanneer daarop het antwoord bevestigend luidt, moet dat voor haar voldoende wezen.

Tot op zekere hoogte nu is het juist, dat elke Kerk dit doet, doordat bij de openbare bevestiging gevraagd wordt, of de Dienaar des Woords zich van God geroepen voelt. Maar zoals die vraag in ons bevestigingsformulier luidt, kan ze toch den indruk geven, alsof daarmee alleen de kerkelijke roeping bedoeld werd. En daarom heeft de Kerk zeker recht, om, voordat ze tot de toelating tot den dienst des Woords besluit, de vraag te stellen, of die Goddelijke roeping in het hart ook gevoeld wordt.

Of de vraag bij het praeparatoir of prempitoir examen zal gesteld worden, dunkt ons van ondergeschikt belang. Hoofdzakelijk is, dat de betrokkene persoon weet, dat die vraag hem gesteld zal worden, en hij daarop in oprechtheid voor het aangesicht Gods het antwoord zal te geven hebben. Want die wetenschap zal hem dwingen zich zelf te onderzoeken, en ernst te maken met het antwoord dat hij geven moet.

Daarom is er in het besluit der Bolswarder classis veel wat ons aantrekt. Ook bij de examinatie moet het gevoeld worden, dat het niet alleen om de mate der kennis en de orthodoxie der belijdenis te doen is, maar dat daarnaast ook het meer mystieke element tot zijn recht moet komen.

De zilveren koorde.

I.

De antirevolutionaire partij in ons vaderland heeft steeds voor financiële scheiding tusschen Staat en Kerk gepleit. Ze zag in den financiële band tusschen Overheid en Kerk een gevaar voor de vrijheid en zelfstandigheid der Kerk. En waar haar ideaal was, de vrije Kerk in den vrijen Staat, daar stelde ze in Art. 20 van haar program van beginselen als eisch, dat „ter bevordering van een meer dan dusgenaamde scheiding tusschen Staat en Kerk, de verplichting, uit art. 168 der grondwet voor de Overheid voortvloeiende, na uitbetaling aan de rechthebbers van het rechtens verschuldigde, dient te worden opgeheven.“

In welken zin dit bedoeld is, kan aan geen twijfel onderhevig zijn. Toen Dr. A. Kuiper in 1874 bij de discussie over de Staatsbegroting voor den eeredienst dit onderwerp ter sprake bracht, verklaarde hij, dat de bedoeling was, om na de liquidatie van Art. 168 „finiaal de financiële bemoeiing (van de Overheid) met de Kerk te sluiten.“

Indien het mogelijk ware Art. 168 eenvoudig te schrappen, dan zou dat hem het liefst zijn. „Ik voor mij wil wel als mijn meening te kennen geven, dat indien het bereikbaar ware, ik dien voorstel niet slechts het eenvoudigst, maar ook het best zou keuren. Het best niet alleen voor den Staat, maar evenzoo voor de Kerk. Men vreesd voor haar bij wegv